

A területen előforduló legjelentősebb jelölő élőhelytípusok a **pannon szikes sztyeppék** és **mocsarak**, illetve a **síksági pannon löszgyepek**. A legtöbb szikes több ezer évvel ezelőtt létrejött ősi változat, de előfordulnak a folyószabályozás következtében kialakult másodlagos szikesek is. A szikesek legfontosabb kezelési módja a legeltetés. Természetvédelmi és gazdasági szempontból egyaránt fontos, hogy azok jelentős részét minden évben járja legelő állat. Az alullegetetés éppúgy káros az élőhelytípus számára, mint a terület tartamos túllegeltetése.



A löszgyepek humuszban gazdag talajon kialakuló zárt szárazgyepek. Termőhelyük nagy részét felszántották, az Alföld mezsgyéin, kunhalmain, földvárain és a szikes puszták hátsabb részein fennmaradt maradványfoltok őrzik csupán az egykori kiterjedt löszgyepek emlékét. Ezen apró méretű foltokon a kezelés visszaszorulása, illetve emiatt a cserjésedés, az özön-növények terjedése a legfőbb veszélyeztető tényező.



A Natura 2000 fenntartási terv

Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozásakor kijelölésre kerültek az ország Natura 2000 területei. Kijelölésük és fenntartásuk célja a területen előforduló, közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, helyreállítása.

Ezen cél elérésének egyik fontos eszköze az ún. Natura 2000 fenntartási tervek készítése, mely a Mezőhegyes-Battonyai gyepek természetmegőrzési terület esetében is elkészült és hozzáférhető. A fenntartási terv az adott Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat tartalmaz, kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.

Kiadja:

CSEMETE Természet- és Környezetvédelmi Egyesület



6720 Szeged, Arany János u. 1.

Telefon/fax: +36 (62) 424-392

E-mail: csemete@csemete.com

Honlap: www.csemete.com

Fotók:

Deli Tamás

Estók Péter

Sallainé Kapocsi Judit

Grafika: Veres Hajnalka

A kiadvány

az *Európai Mezőgazdasági*

Vidékfejlesztési Alap

támogatásával valósult meg.



A Gyula-Szabadkigyósi gyepek Natura 2000 terület (területkód: HUKM20010)



Miért fontos a Natura 2000 hálózat?

A Natura 2000 hálózat egy olyan komplex ökológiai hálózat, melyet az Európai Unió hozott létre annak érdekében, hogy tagállamainak még megmaradt, eredeti élővilágát megőrizze.

2004-ben Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozásának feltételeként beillesztette az uniós irányelveket a nemzeti jogrendbe.

A Natura 2000 hálózatnak számos előnye van, ilyen például az élőhelyek és fajok védelmének azonos alapokon nyugvó, a tagországok összefogásával történő megvalósítása, de talán a legfontosabb a gazdálkodók bevonása az aktív természetvédelmi tevékenységbe.

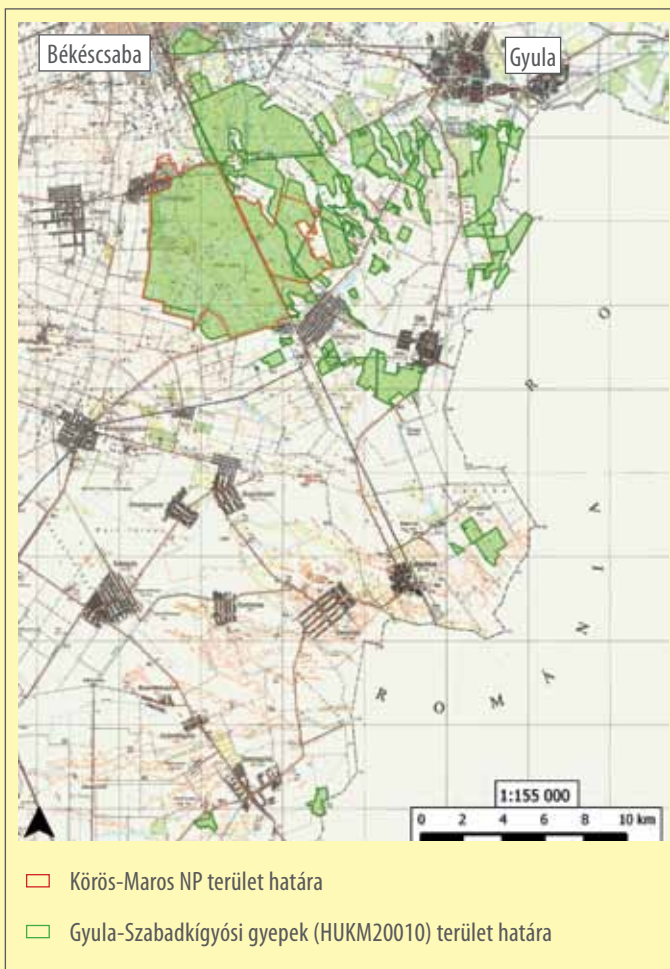
Lényeges, hogy a Natura 2000 hálózat az általános vélekedéssel ellentétben nem a tilalmak és korlátozások halmozát jelenti a gazdálkodók számára. A Natura 2000 területek hatékony megóvása nem valósulhat meg a gazdálkodók ilyen irányú tevékenysége nélkül, ezért mindenképpen szükséges az együttműködés.

Fontos, hogy az érintettek megértsék azt, hogy ezek a területek mekkora értéket képviselnek, és ezáltal magukénak érezzék a felelősséget a területek és fajok megóvásában. A biológiai sokféleség fennmaradása gyakran a hagyományos földhasználati módoknak, technológiáknak, ezek fenntartásának köszönhető. Natura 2000 területek kijelölése pedig ott történt, ahol a közösségi jelentőségű állat- és növényfajok, valamint ezek élőhelyei számára megfelelőek a körülmények, ami az ott jellemző földhasználati módok megfelelő voltáról tanúskodik.



A Gyula-szabadkígyósi gyepek

A természetmegőrzési terület kiterjedése 10 634 hektár. A terület magában foglalja a Körös-Maros Nemzeti Park Kígyóspusztai területi egységét, azonban emellett sok egyéb, az Ős-Maros feltöltött folyóágaival szabdaltnak, ritka pusztai növény- és állatfajoknak otthont adó szikes és löszpusztai rét alkotja a Natura 2000 területet. Különleges tájképi elemek a kunhalomok, melyek ritka sztyeppnövények utolsó menedékei.



A természetmegőrzési terület kijelölése a közösségi jelentőségű élőhelyek, növény-, és állatfajok elterjedése alapján történt. A Natura 2000 területté történő kijelölés célja, hogy a területen

gazdálkodókkal együttműködve biztosítsa ezeknek az élőhelyeknek és fajoknak a hosszú távú fennmaradását.

A terület jelölő állatfaja a fokozott védelem alatt álló **dobozi pikkelyescsiga** (*Hygromia kovacsí*), melynek hazai két populációja közül az egyik a Gyula-szabadkígyósi gyepek területén található. A dobozi pikkelyescsiga az Erdélyi-szigetegységből a holocén hűvösebb, csapadékosabb időszakában húzódott le az Alföldre. Később az erdőirtások és feldarabolódások következtében izolálódott állományai maradtak fenn. A Natura 2000 területen



belül több erdőben, erdőfoltban megtalálható. Veszélyeztető tényezői elsősorban az erdők száradása, gyérítése, tarvágása, a lomb és gally égetése, a talaj gyűjtése.



A fokozottan védett **csonkafülű denevér** (*Myotis emarginatus*) egy épületlakó denevérfaj, melynek egy nagyobb állománya él a területen. Legfontosabb feladat a kolóniák zavartalanságának biztosítása, különösen utódnevelési időszakban, továbbá a környezetükben lévő táplálkozó- és ivóhelyek fennmaradásának biztosítása.

